

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. IV. Corollaria notatu digna,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

140. Dices primò: Ad adoptionem sufficit voluntas inefficax & conditionata communicandi naturam adoptato, ut patet in adoptione humana & civili: Ergo licet Deus non haberet voluntatem absolutam & efficacem conferendi tali homini gratiam sanctificantem, ille tamen filius ejus adoptivus esse posset.

Respondeo Antecedens esse verum de adoptione humana, sed non de divina: Ratio autem discriminis est, quia in adoptione humana supponitur in persona adoptanda natura ejusdem speciei, & proportionata cum hereditate adoptantis, subindeque facultas ad talem hereditatem percipiendam: secus autem in adoptione divina. Unde D. Thomas 3. p. quæst. 23. art. 1. in calce corporis articuli, sic ait: *Hoc autem plus habet adoptio divina quam humana, quia Deus hominem, quem adoptat, idoneum facit per gratia munus ad hereditatem celestem percipiendam; homo autem non facit idoneum eum quem adoptat, sed potius eum jam idoneum eligit adoptando.*

141. Addo quod in homine adoptante non est facultas communicandi adoptato naturam, nec secundum convenientiam univocam, nec secundum participationem analogam; & ideo non requiritur quod aliquo ex his modis suam effective communicet naturam, sed sufficit affectus conditionatus & inefficax illam communicandi: in Deo autem invenitur vis communicandi suam naturam creaturæ rationali, secundum participationem analogam, ideoque ut aliquem adoptet in filium, non sufficit conditionatus affectus, sed requiritur volitio efficax & absoluta communicandi naturam: filiationi enim adoptiva Dei est imitatio filiationis ejus naturalis, summa intra limites adoptionis; non salvatur autem summa imitatio possibilis filiationi naturalis Dei, sine participatione analogâ naturæ divinæ, cum hæc possibilis sit.

142. Dices secundò: Deus posset illum hominem, cui gratiam sanctificantem denegaret, de facto beatificare, sine gratia habituali: At in tali casu esset filius adoptivus: Ergo est possibilis, de potentia absoluta, filiationi Dei adoptiva, sine gratia habituali. Major patet: nam, ut supra dicebamus, visio beatifica non dependet essentialiter à gratia habituali. Minor verò suadetur: Forma præbens jus ad divinam hereditatem, filium Dei adoptivum constituit: Ergo à fortiori ipse hereditatis divinæ possessio, quæ est ipsa visio beatifica, filium Dei adoptivum constituere poterit.

Respondeo datâ Majori, negando Minorem. Ad cujus probationem, concessio Antecedente, nego Consequentiam: & insto in filiatione adoptiva civili, quam non præstat ipse hereditatis possessio, sed forma quæ præbet jus ad hereditatem. Ratio autem in præsentem est, quia sola forma participans naturam divinam, potest esse terminus formalis spiritualis generationis, quæ est fundamentum filiationis Dei adoptivæ, ut supra declaravimus: visio autem beatifica, quæ est possessio divinæ hereditatis, non participat naturam divinam sub conceptu naturæ, quia licet participet divinum intelligere (per quod, in nostra sententia, natura divina constituitur) tamen non participat illud, quatenus est eminenti quodam modo radix divinorum attributorum, sed ut habet rationem operationis vitalis, & actus secundi; unde talis visio est quidem participatio beatitudinis increatæ, non tamen naturæ divinæ, formaliter quæ talis est, ut art. præcedenti §. 2. in resp. ad ultimam objectionem declaravimus.

Tom. IV.

§. IV.

Corollaria notatu digna.

EX dictis inferes primò, adoptare creaturam rationalem in filium, non esse proprium alicui ex Personis Divinis, sed commune tribus, ut docet D. Thomas 3. p. quæst. 23. art. 2. Nam Deus adoptat creaturam rationalem in filium, quatenus infundit gratiam spiritualiter generativam: actio autem infusiva gratiæ, cum sit operatio libera, & ad extra, est communis toti Trinitati: Ergo & adoptatio creaturæ rationalis. Observat tamen D. Thomas ibidem in resp. ad 3. quod quia filiationi adoptiva est quædam similitudo filiationis naturalis, per appropriationem filio ut exemplari tribuitur: & quia in humanis solius patris est adoptare, adoptio Patri æterno ut Authori appropriatur. Item quia eadem adoptio fit per gratiam, quæ est opus divini amoris, appropriative tribuitur Spiritui Sancto, ut infundenti gratiam, per quam adoptamur, & assimilamur Deo; unde ad Roman. 8. dicitur: *Accepistis Spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus abba pater.*

Inferes secundò cum eodem S. Doctore ibidem art. 3. solam creaturam rationalem capacem esse adoptionis: tum quia illa sola est capax gratiæ habitualis, quæ est radix cognitionis & amoris supernaturalis: tum etiam quia illa sola potest elevari ad visionem beatificam, quæ est Dei hereditas. Ex quo

Inferes tertio, non solum homines, sed etiam Angelos in gratia existentes, esse filios adoptivos Dei: cum etiam illi sint capaces divinæ hereditatis, & ab illa extranei, utpote ratione propriæ naturæ non habentes jus ad illam.

Inferes quartò, prædestinatum existentem in peccato mortali, pro tempore quo est in illo, non esse filium adoptivum Dei, cum careat gratiâ sanctificante, quæ est formalis terminus spiritualis generationis, subindeque fundamentum proximum filiationis adoptivæ. Nec obstat quod ille sit membrum Christi, ut docent Theologi in Tractatu de Incarnatione: quia ad rationem membri sufficit etiam vita imperfecta, manus enim arida dicitur membrum, quia habet vitam vegetativam, quanquam hæc sit vita imperfecta ad rationem autem filij requiritur vita perfecta, ejusdem ordinis & naturæ cum vita generantis, vel adoptantis.

Inferes quintò, reprobum existentem in gratia esse filium Dei adoptivum: gratia enim sanctificans tribuit reprobo participationem naturæ divinæ, ejusdem rationis cum ea quam habet prædestinatus justus: Atqui per hujusmodi participationem justus nascitur ex Deo, & ipsa gratiæ infusio est spiritualis generatio, ut supra diximus: Ergo reprobus eam habens, verè natus est ex Deo, & filius ejus.

Inferes sextò, Patres veteris testamenti, in gratia & charitate existentes, verè fuisse filios Dei adoptivos; quamvis non fuerint in statu filiorum: Prima pars patet ex supra dictis: nam veteres Patres in charitate existentes, verè fuerunt iustificati, justificatione ejusdem rationis cum nostra: At iustificatio, ex Tridentino supra citato, est translatio ab eo statu in quo homo nascitur filius primi Adæ, in statum gratiæ & adoptionis filiorum: Ergo Patres antiqui, per gratiam iustificati, verè fuerunt filij Dei adoptivi.

Secunda verò pars ex eo constat, quod Patres veteris testamenti ducebantur spiritu timoris,

O

quare in sacris litteris appellantur servi, & spiritum servitutis habere dicuntur, ut patet ad Galat. 4. & ad Roman. 8. & alibi sæpe: item illis non patebat aditus ad hereditatem cœlestem, sicut iustis novæ legis. Quare tres gradus filiationis adoptivæ distingui possunt: primus & imperfectissimus est iustorum ad veterem legem pertinentium: secundus est iustorum ad legem novam spectantium, qui alio perfectior est: tertius, & omnium perfectissimus, est beatorum videntium Deum, qui non solum habent jus ad Dei hereditatem, sed etiam illam actu possident, Deoque per beatificam visionem perfectissime assimilantur. De hac adoptione loquitur Apostolus ad Roman. 8. *qm̄ ait: Nos ipsi primitias spiritus habentes, intra nos gemimus, adoptionem filiorum Dei expectantes*, id est filiationem gloriæ, quæ excedit statum adoptionis viæ; sicut status adoptionis iustorum novæ legis, præstantior est statu adoptionis patrum veteris testamenti. Unde sicut ob hunc excessum D. Paulus ad Galat. 4. statum antiquæ legis comparat parvulo, sub actoribus & tutoribus constituto; ita 1. ad Corinth. 13. loquens de statu præsentis vitæ, comparative ad statum gloriæ, eadem utitur similitudine, dicens: *Cum essem parvulus, loquebar ut parvulus &c.* Sicut enim status veteris legis, propter imperfectam cognitionem, est sicut parvulus, in comparatione ad statum gratiæ & veritatis, quæ per Christum facta est: sic status præsentis vitæ, in qua videmus per speculum & in ænigmate, est sicut parvulus, comparative ad statum vitæ futuræ, in qua est perfecta cognitio Dei.

149. Inferes ultimò, relationem filiationis adoptivæ Dei esse realem: Nam sequitur ad realem generationem, per quam rationalis creatura accipit gratiam habitualement, illi intrinsicè inherenter: Relatio autem habens reale fundamentum intrinsicum, non est rationis, sed realis.

Confirmatur: Ideò filiatio adoptiva inter homines est relatio rationis, quia sequitur ad extrinsecam acceptionem unius hominis ab alio ad ejus hereditatem, quæ acceptatio nihil reale intrinsicum infert in subiecto adoptato: Sed filiatio adoptiva Dei non sequitur immediatè ad extrinsecam acceptionem, sed ad formam realem intrinsicam, nimirum gratiam habitualement, ut ex suprâ dictis patet: Ergo est relatio realis.

ARTICULUS VI.

Utrum gratia habitualis realiter distinguatur à charitate?

150. **N**Egant Scotus, Durandus, Gandavensis, & alij ex antiquis Theologis, contententes idem esse gratiam & charitatem secundum rem, solumque formaliter & ratione ratiocinata distingui, ita ut idem habitus dicatur gratia, quatenus gratis datur, aut gratum facit; charitas verò, prout est principium diligendi Deum. Hos ex Recentioribus sequuntur Vega lib. 7. in Trident. cap. 26. & 27. Bellarminus lib. 1. de gratia & lib. arb. cap. 7. & Egidius Coninx de actibus supern. disp. 21. dubio 7. Sententia tamen affirmans communior est inter Theologos, eamque docet expressè S. Thomas hic art. 3. omnesque eius Discipuli. Vnde sit

§. I.

Conclusio affirmativa statuitur.

Dico igitur, gratiam distingui realiter à charitate.

151. Probatum primò ex Scriptura, quæ de gratia & charitate, ut de duobus inter se distinctis loquitur: nam 2. ad Corinth. 13. dicitur, *Gratia Domini nostri Iesu Christi, & charitas Dei*. Ex 1. ad Timoth. 1. *superabundavit gratia Domini nostri Iesu Christi, cum fide, & dilectione*. Quibus verbis gratiam à charitate, sicut à fide distingui insinuat: Sed gratia realiter à fide distinguitur, cum fides remaneat in peccatoribus, in quibus tamen constat gratiam Dei non esse: Ergo & à charitate.

152. Confirmatur: Ex sacris litteris constat gratiam præcedere charitatem, & prius naturā infundi: Ergo & realiter ab illa distingui. Consequentia patet. Antecedens probatur ex illo ad Roman. 5. *Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis*: ubi diffusio charitatis attribuitur Spiritui Sancto jam dato: Sed datur per gratiam habitualement: Ergo prius naturā infunditur gratia in anima, quam charitas in corde per Spiritum Sanctum diffundatur. Hac ratione utitur S. Thomas qu. 27. de verit. art. 2. argum. 2. *sed contra*.

153. **C**onfirmatur ampliùs: Prius est animam diligere à Deo, quam eundem diligere, juxta illud 1. Ioan. 1. *ipse prior dilexit nos*: Atqui gratia est obiectum dilectionis, quā Deus nos in ordine supernaturali perfecte diligit; nam, ut suprâ art. 1. ostendimus, amor Dei format obiectum suum, reddendo illud amabile per infusionem gratiæ, quæ est animæ pulchritudo, & maximum eius ornamentum; charitas verò est principium quo nos Deum ipsum diligimus: Ergo gratia prior est charitate, subindeque realiter ab illa distinguitur.

154. Probatum secundò ratione: In naturalibus quod dat esse simpliciter, distinguitur realiter ab eo quod dat tantum esse operativum; essentia quippe seu natura à qua dependet esse, distinguitur realiter à suis potentijs, quæ sunt principium immediatum operandi; solius enim Dei est operari per essentiam, & non per instrumentum aut potentiam à se distinctam: unde D. Thomas 1. p. quæst. 54. art. 3. asserit potentiam intellectivam Angeli non esse eius essentiam; & nostri Thomistæ in Philosophia docent nullam posse dari substantiam creatam, quæ sit immediatè operativa: Atqui de rebus supernaturalibus, servatâ proportionem, ac demptâ earum supernaturalitate, philosophandum est sicut de naturalibus; gratia enim, quantum fieri potest, naturæ accommodatur & accommodatur, ut passim docent Theologi: Igitur gratia habitualis, quæ dat esse supernaturale animæ, distinguitur realiter à charitate, quæ tantum confert esse operativum, seu esse principium proximum & immediatum operandi, ac diligendi Deum super omnia.

155. Respondet Durandus, quod licet virtutes & potentie naturales quæ dant esse operativum, distinguantur realiter à natura quæ dat esse simpliciter, quia hæc est substantia, ac proinde non est immediatè operativa; habitus tamen charitatis identificatur realiter cum gratia sanctificante, quia cum hæc sit accedens, potest esse immediatè per seipsam operativa, simulque elevare animam ad esse supernaturale, & divinæ naturæ participationem.